

(๒๒)

คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลรัฐธรรมนูญ

คำสั่งที่ ๕๔/๒๕๖๗

เรื่องพิจารณาที่ ต. ๔๒/๒๕๖๗

วันที่ ๒ เดือน ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๗

ระหว่าง { นายพิตเดลิส โรตานน่า งวาบูบา ผู้ร้อง
กรมราชทัณฑ์ ที่ ๑
เรือนจำกลางบางขวาง ที่ ๒ ผู้ถูกร้อง

เรื่อง นายพิตเดลิส โรตานน่า งวาบูบา (ผู้ร้อง) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องสรุปได้ว่า นายพิตเดลิส โรตานน่า งวาบูบา (ผู้ร้อง) กล่าวอ้างว่า ผู้ร้องเป็นนักโทษสัญชาติไนจีเรียต้องขังอยู่ในเรือนจำกลางบางขวาง กรมราชทัณฑ์ (ผู้ถูกร้องที่ ๑) และเรือนจำกลางบางขวาง (ผู้ถูกร้องที่ ๒) ลงโทษทางวินัยผู้ร้องฐานไม่ปฏิบัติตามระเบียบของกรมราชทัณฑ์ เนื่องจากไม่ตัดผมและโกนหนวดเคราตามความเชื่อในศาสนาอิสลาม ผู้ถูกร้องที่ ๒ มีคำสั่งตัดจำนวนวันที่ได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกระหว่างปี ๒๕๖๓ ถึงปี ๒๕๖๕ เป็นเหตุให้ผู้ร้องไม่ได้รับการลดวันต้องโทษจำคุก ผู้ร้องเห็นว่า ตนมีสิทธิและเสรีภาพนับถือหรือเปลี่ยนศาสนาอย่างอิสระ ไม่ต้องผ่านการรับรองจากผู้นำศาสนาหรือเจอนไซใด ๆ เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่มีอำนาจแทรกแซงการเปลี่ยนศาสนา หรืออนสิทธิประโยชน์ที่ผู้ร้องควรมีควรได้ และไม่มีอำนาจตามกฎหมายที่จะลงโทษทางวินัยเพราะเหตุที่ผู้ร้องปฏิบัติตามความเชื่อของศาสนาอิสลาม การกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสองเป็นการทารุณกรรมโดยวิธีการลงโทษที่ไร้มนุษยธรรม ย่ำยีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้ร้อง ขัดหรือแย้ง

- ๒ -

ต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสี่ และมาตรา ๒๙ วรรคสอง นอกจากนี้ การที่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกร้องที่ ๒ ขัดขวางมิให้ผู้ร้องใช้สิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญนับแต่วันที่ได้รับความเห็นของผู้ตรวจการแผ่นดิน เป็นการกระทำที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๑

ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดินแจ้งผลการพิจารณาให้ยุติเรื่อง เนื่องจากข้อเท็จจริงไม่อาจรับฟังได้ว่า เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัติ นอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมแก่ผู้ร้อง

ผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ดังนี้

๑. การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่เห็นชอบการกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่ปฏิบัติต่อผู้ร้อง โดยไม่สุจริต เป็นการร่วมมือกันสนับสนุนการทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ ขัดหรือแย้ง ต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๐ (๑๐)

๒. การขัดขวางมิให้ผู้ร้องใช้สิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ และการกระทำอื่นของผู้ถูกร้อง ที่ ๒ ทำให้ผู้ร้องเสื่อมเสียชื่อเสียง เกียรติยศ ละเมิดสิทธิและเสรีภาพความเป็นอยู่ส่วนตัว ขัดหรือแย้ง ต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ วรรคสอง มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๑ มาตรา ๓๒ และมาตรา ๔๑ (๒) และ (๓) และเป็นการจำกัดสิทธิ ที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๗ มาตรา ๔๐ มาตรา ๕๘ มาตรา ๕๙ มาตรา ๖๐ และมาตรา ๖๒ และพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๔ วรรคหนึ่ง (๙) และมาตรา ๓๙

๓. เพิกถอนคำสั่งลงโทษทางวินัยของผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นโมฆะตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕ และมาตรา ๒๘ วรรคสี่ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

๔. กำหนดมาตรการหรือวิธีการชั่วคราวก่อนการวินิจฉัยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๑ ประกอบข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๓๗ และมีคำสั่งให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ คืนชั้นผู้ต้องขัง ของผู้ร้องเป็นชั้นเยี่ยม ปล่อยตัวผู้ร้อง และมีคำสั่งคุ้มครองชั่วคราวให้ผู้ร้องอยู่ในราชอาณาจักรไทย ระหว่างการพิจารณาคดีนี้และคดีอื่นของศาลอาญาและศาลปกครองจนกว่าจะได้รับการเยียวยาที่เหมาะสม

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า คำร้องของผู้ร้องต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับไว้พิจารณาวินิจฉัย หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ บัญญัติว่า “บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าการกระทำนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ” พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพโดยตรงและได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้นั้นเนื่องจากการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้น ย่อมมีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยคดีตามมาตรา ๗ (๑๑) ได้ โดยจะต้องยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินเสียก่อน ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพดังกล่าว เว้นแต่การละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้นยังคงมีอยู่ก็ให้ยื่นคำร้องได้ ตราบเท่าการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้นยังคงมีอยู่ และให้นำความในมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่งและวรรคสอง มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม โดยต้องยื่นคำร้องต่อศาลภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นของผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือวันที่พ้นกำหนดเวลาที่ผู้ตรวจการแผ่นดินไม่ยื่นคำร้องต่อศาลตามมาตรา ๔๘ วรรคสอง” วรรคสาม บัญญัติว่า “ในกรณีที่ศาลเห็นว่าคำร้องตามวรรคหนึ่งไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย ศาลจะไม่รับคำร้องดังกล่าวไว้พิจารณาก็ได้ และถ้าศาลเห็นว่า เป็นกรณีต้องห้ามตามมาตรา ๔๗ ให้ศาลสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณา” และมาตรา ๔๗ บัญญัติว่า “การใช้สิทธิยื่นคำร้องตามมาตรา ๔๖ ต้องเป็นการกระทำที่เป็นการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพอันเกิดจากการกระทำของหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือหน่วยงานซึ่งใช้อำนาจรัฐ และต้องมิใช่เป็นกรณีอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ ... (๒) รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญได้กำหนดกระบวนการร้องหรือผู้มีสิทธิขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยไว้เป็นการเฉพาะแล้ว ... (๔) เรื่องที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลอื่น หรือเรื่องที่ศาลอื่นมีคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดแล้ว ...”

พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้อง ผู้ร้องกล่าวอ้างว่า ผู้ถูกร้องทั้งสองลงโทษทางวินัยผู้ร้องโดยมีคำสั่งตัดจำนวนวันที่ได้รับการลดวันต้องโทษจำคุก เนื่องจากผู้ร้องไม่ปฏิบัติตามระเบียบของกรมราชทัณฑ์ เป็นการทารุณกรรมโดยวิธีการลงโทษที่ไร้มนุษยธรรม ย่ำยีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้ร้อง เป็นการคุมขังโดยมิชอบ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสี่ และมาตรา ๒๙ วรรคสอง อีกทั้งผู้ถูกร้องที่ ๒ ขัดขวางมิให้ผู้ร้องใช้สิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญนับแต่วันที่ได้รับความเห็นของผู้ตรวจการแผ่นดิน เป็นการขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๑ ซึ่งการยื่นคำร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์

วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๖ และมาตรา ๔๗ แม้ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดินแจ้งผลการพิจารณาให้ยุติเรื่อง อันทำให้ผู้ร้องมีสิทธิยื่นคำร้องโดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญก็ตาม แต่เมื่อข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องปรากฏว่า การที่ผู้ถูกร้องทั้งสองลงโทษทางวินัยต่อผู้ร้องเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมาย หากผู้ร้องเห็นว่าเป็นการกระทำละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพ ผู้ร้องอาจใช้สิทธิตามกระบวนการยุติธรรมต่อศาลอื่นได้ เป็นกรณีที่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญได้กำหนดกระบวนการร้องหรือผู้มีสิทธิขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยไว้เป็นการเฉพาะแล้วตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๗ (๒) ซึ่งมาตรา ๔๖ วรรคสาม บัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณา ดังนั้น ผู้ร้องไม่อาจยื่นคำร้องดังกล่าวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓

ส่วนกรณีผู้ถูกร้องที่ ๒ ระบุเอกสารคำร้อง คำฟ้อง หรือคำร้องทุกข์ที่ผู้ร้องขอความเป็นธรรมจากหน่วยงานภายนอก เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ร้องยื่นฟ้องต่อศาลปกครองกลางเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ และอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองกลาง กรณีเป็นเรื่องที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลอื่นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๗ (๔) ซึ่งมาตรา ๔๖ วรรคสาม บัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณา ดังนั้น ผู้ร้องไม่อาจยื่นคำร้องดังกล่าวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย เมื่อมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยแล้ว คำขออื่นย่อมเป็นอันตกไป

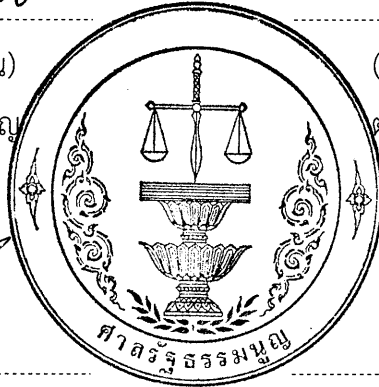
(คำสั่งที่ ๕๔/๒๕๖๗)

(นายปัญญา อุดชาชน)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายอุดม สิทธีวีระธรรม)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายวิรุฬห์ แสงเทียน)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายจิรนิติ หะวานนท์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายนภดล เทพพิทักษ์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายบรรจงศักดิ์ วงศ์ปราชญ์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายอุดม รัฐอมฤต)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายสุเมธ รอยกุลเจริญ)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ